

EGY AUGUR EMLÉKÉRE

Andrássy Mária 1935-2005

Október 17-én eltemettük a magyar kultúra egy jó humorú, fáradhatatlan közkatonáját, sokunk barátját. Sokan emlékeznek gyakran ismételtetett mondásaira. Ezek közül az egyik így hangzott: „Augurok egymás közt ne hazudjanak.” Az augur, mint ismeretes, madárjós volt a római korban, beavatott személy, titkos dolgok, szertartások tudója. Arra akart ezzel célozni Mária, hogy bár a gonosz külvilág olykor arra kényszerít minket, hogy szemet hunyjunk a nagyvilág hazugságai és képzetése felett, magunk között, a szellem napvilágánál, ezt nem tehetjük meg.

Tartva magunkat az ő intéséhez, amikor végigtekintünk hosszú és változatos pályáján, nem hallgathatjuk el, hogy mennyi bánat érte őt – családi, magánéleti jellegű és szakmai egyaránt. Nagy és népes, értékőrző polgári családban nőtt fel, ahol a betű szeretetét tanulta. Így lett könyvtáros – gyakran és szeretettel emlegette azt a parányi Attila úti közkönyvtárat, ahol pályáját kezdte. Később könyvtárosként került a Népművelési Intézetbe, ahol átképezte magát kutatószervezőnek és szociológusnak. Ez volt az a munkahely, ahol sokirányú szervezői képességeit a leginkább kibontakoztathatta. Élete fénykora volt, amikor a rendszerváltást közvetlenül megelőzően bábáskodhatott a Történelmi Igazságtétel Bizottsága megszületése körül, amikor pátyolgathatta a fiatal „kóbor szakállasokat”, akik a mai politikus-generáció magját képezik. Szociológusnak tekintette magát akkor is, amikor hatvan felé járva nagyot váltott, és főtisztviselőnek állt a Fővárosi Önkormányzathoz, később a Művelődési és Közoktatási Minisztériumban.

Mária szerette a bonyolult, szinte megoldhatatlan dolgokat – mindenüvé rendszert próbált vinni, ha szerették ezt újdonsült kollégái, ha nem. Életének szép, bár rövid korszakát töltötte a Nemzeti Kulturális Alapnál – minden, amit addig tanult, összefutott itt: a kultúra összes ága egyszerre, nagy rendszerek működtetése és jobbítása, kapcsolattartás nagy tömegű emberrel, de mindez a kormányzati feszültség és bizonytalanság nélkül. Ekkoriban is jellemző volt rá, hogy kannibáli erővel vetette magát új dolgok megtanulásába: hol a Word szövegszerkesztő művészi tökélyű elsajátítása kötötte le, hol a számítógépes iktatás szellemes vezetése. Bánatai közé tartozott, hogy noha az angol nyelv egyáltalán nem fogott ki rajta, a nyelvvizsgatesztek viszont igen.

Mária szenvedélyesen szeretett olvasni, szerette a férfínépet (noha élete vége felé már azt mondogatta, hogy az ő lakásába egy férfi még csak-csak beférne, de a kabátja már nem...), imádta a jó koncerteket, imádott unokáival az Adrián nyaralni, szerette a finom italokat (igen kis mennyiségben), de leginkább szeretett értelmiségi barátaival csevegni, hírharang lenni, kombinálni – mindig jó ügyek érdekében. Nagyon sokat köszönhet neki nagyon nagy számú magyar értelmiségi.

Élete utolsó kalandjaként segített egy vadonatúj kulturális intézményt, a Mai Manó Házat létrehozni. Mikor a betegség megtámadta (és jól tudjuk, milyen sokáig nem adta fel), szép lezárásként ugyanitt könyvtárosként dolgozott, a Pécsi József Fotográfiai Szakkönyvtárban.

Mária nagyokat tudott nevetni, a maga kárára is. Egyik utolsó személyes találkozásunkkor elmondtam neki, hogy

augur-szállóigéjét idéztem egy nagy tekintélyű régészprofesszornak. A professzor egy pillanatra megállt, és finoman kiigazított: a kérdéses idézet nem augurokról, hanem haruspexekről (béljósokról) szól, így van Cicero „De divinatio” című munkájában... Mária mindezen nagyot nevetett, mondván: akkor ezt is megtanulta...

Mi azért csak maradjunk annál a változatnál, amit ő mondogatott. És tartsuk meg őt emlékezetünkben. És rá való tekintettel is – egymásnak igyekezzünk sohase hazudni.

Török András búcsúztató szavai

